

Fa pocs dies que el Col·legi d'Economistes alertava, en una nota d'opinió, sobre la pèrdua de competitivitat de l'economia catalana i sobre algunes de les seves causes i que acaben afectant les empreses del país, com el dèficit fiscal i el model de finançament, o la poca adaptació de les empreses als canvis, entre altres. Tot plegat els duia a un cert pessimisme pel que fa a l'onada de deslocalitzacions, les quals, segons els experts, ja no es limitaran al sector industrial, sinó que abastaran el de serveis i llocs de treball més qualificats que no pas els que en són víctimes avui dia. Entre les estratègies –com l'augment del volum o la professionalització de les nostres empreses, entre altres– per fer-hi front, el Col·legi d'Economistes presenta la intensificació de la formació com una de les vies per frenar la fugida d'actius.

Aquest no és un problema exclusiu de Catalunya. El mateix dia, el govern francès anunciava una “moblització nacional contra les deslocalitzacions” que es traduïa a afegir mil milions d'euros en ajuts per a la investigació als 360 que volen aconseguir d'incloure en els pressupostos de l'any vinent. En aquestes innovacions hi estaran especialment implicats els centres d'investigació i les escoles superiors. Aquell dia també començava el nou curs escolar. Els temes de

L'educació dels fills

MODEST GUINJOAN / JOSEP MARIA LLAURADOR

conversa anaven sobre el percentatge d'alumnes immigrants, els centres amb barracons o el millor dia per iniciar el curs vinent. Molt poques referències –si n'hi va haver cap– al tipus d'educació que s'hi dona, quan és aquest el tema cabdal perquè, entre altres motius, quan els alumnes arriben a les escoles superiors o al món laboral, la formació pot fer ben poca cosa a l'hora de canviar criteris, actituds i visions del món i de la societat que ja estan arrelades profundament en la ment dels destinataris. Per tant, ja s'ha fet tard!

Tanmateix, els infants no tenen en l'escola ni l'única ni la més intensa font de la seva educació, sinó que és en el si de la família –i sense oblidar la creixent influència dels mitjans– on rau la veritable escola que forjarà els trets més perennes de la seva personalitat i del seu caràcter, com tan bé coneixen els seus mestres. L'any 2001, G. Nardone, E. Giannotti i R. Rocchi, tres psicòlegs italians, van publicar el llibre *Modelli di famiglia* –amb traducció espanyola de Herder del 2003–, en el pròleg del qual esmenten la consulta que

els van fer els responsables d'una revista econòmica italiana força popular, *Gente Money*, sobre la sorprenent resposta a una secció d'assessorament financer gratuït que havien proposat als seus lectors. La majoria de les cartes provenien de joves interessats a saber com podien obtenir legalment l'herència dels pares al més aviat possible, és a dir, en vida seva, sense haver d'esperar que ells també fossin més vells. Probablement, la societat italiana no és tan diferent de la catalana...

Més enllà d'opinions sobre individualisme o egoisme, aquesta actitud respon a un model de família –els autors en presenten sis– caracteritzat per la sobreprotecció dels fills, l'absència de responsabilitats i projectes propis a mesura que creixen i la total predisposició dels pares. Aquest ha estat un model molt de moda durant les darreres dècades a casa nostra, una herència de les teories pedagògiques més permissives i que tots els mestres han patit en les aules i alguns pares a casa. Els empresaris saben que els bons resultats no vénen sols i com els costa d'assolir. Tal com els va respondre a la revista el psicòleg en qüestió, cal fer-se mereixedor d'allò que s'obté. Sembla que el camí per professionalitzar les empreses, com demanen els economistes, comença molt abans de la formació i, fins i tot, abans de l'escola.